

Mål

- Du kan anvende historiske kilder til at formulere argumenter for en historisk problemstilling.
- Du kan bruge historisk viden til at leve dig ind i en historisk situation.
- Du kan formulere og udarbejde argumenter for en historisk problemstilling med afsæt i udvalgte kilder.

Case: Rigsarkivet

Rigsarkivet er hele Danmarks hukommelse. Vi indsamler og gemmer historiske kilder og data og stiller dem til rådighed for offentligheden på nettet og på vores læsesale. Borgere, forskere og myndigheder bruger Rigsarkivets samlinger til f.eks. at finde oplysninger om sig selv, lave slægtsforskning, finde oplysninger til retslig brug om deres hus eller forske i historiske emner som 2. verdenskrig.

Din historie findes også hos Rigsarkivet, fx i en jordemoderprotokol fra dengang du blev født.

En del af Rigsarkivets dokumenter fortæller historien om de begivenheder, der førte til, at Sønderjylland blev genforenet med Danmark – samt folks oplevelse af begivenhederne. Nogle af dem skal du arbejde med i denne opgave.

Genforeningen 1920

Du kan se en tidslinje over forløbet før og efter genforeningen her:

https://www.sa.dk/wp-content/uploads/2020/02/BegivenhedsoversigtGenforeningen1920_Rigsarkivet.pdf

I Sønderjylland boede der folk, som talte dansk og som følte sig som danskere (danksindede). Derfor ville de hellere høre til Danmark end til Tyskland. De satte deres håb til §5 i Pragfreden (se tidslinjen). Paragraffen stillede de danske sønderjyder i udsigt, at de ved en folkeafstemning skulle afgøre, om de ville høre til Danmark eller forblive i Tyskland. Afstemningen blev dog ikke holdt, og i 1878 blev bestemmelsen slettet. Det ramte de danske sønderjyder hårdt.

Fra 1880'erne forsøgte Preussen i stigende grad at gøre de danske sønderjyder til tyskere. Fx måtte de ikke tale dansk i skolen. For at bevare deres danske identitet organiserede de danksindede sig i store og små nationale foreninger med H.P. Hanssen (1862-1936) i spidsen. Han ville bevare danskheden og håbede på en ny mulighed for en afstemning.

Den preussiske stat skærpede undertrykkelsen af de danske sønderjyder. Selvom danskheden blev presset tilbage, var der dog stadig et dansk flertal i Sønderjylland, da 1. Verdenskrig brød ud i 1914. Under 1. Verdenskrig (1914-1918) måtte også de danksindede mænd gøre tjeneste på tysk side. Der faldt ca. 6.000 sønderjyder, og ca. 4.000 blev krigsinvalid. På hjemmefronten var dagligdagen vanskelig. Kvinder, børn og gamle måtte erstatte soldaternes arbejdskraft.

I efteråret 1918 var tiden inde – Tyskland tabte krigen, og det blev muligt at åbne spørgsmålet om, hvor Nordslesvigs grænse skulle gå.

Opgave 1

Du skal nu forholde dig til tre forskellige personer fra tiden kort før afstemningen. Personerne er:

- En student fra København
- En bonde fra Nordslesvig
- En arbejder fra Flensborg

Du finder information om de tre personer i bilag 1: "Persongalleri". Ved siden af hvert personbillede i bilaget er der en valgplakat, som viser personens holdning til grænsespørgsmålet:

Du får også brug for bilag 2: "Referat". Det er et referat af et møde mellem danskere med forskellige holdninger til grænsespørgsmålet:

Du skal nu svare på følgende spørgsmål for HVER af de tre personer:

- Hvad er personens holdning til grænsens forløb mellem Danmark og Tyskland?
- Hvorfor har personen mon den holdning?

Du bliver vurderet på, hvordan du inddrager kilderne (valgplakaterne og referatet) i din besvarelse.

Opgave 2

Hvilket grænseforløb ville du have valgt, hvis du skulle stemme i 1920? Forklar, hvorfor dette grænseforløb dengang og nu ville være det bedste for Danmark.

Du bliver vurderet på din evne til at sætte dig ind i de dansksindedes situation i 1920.